

^ Het voordeel van stadsnatuur: verdwalen is moeilijk © Luc Crois

^^ De natuur neemt het over rond de voormalige kazerne © Bruno Van De Voorde

Galloways: oersterk maar zachttaardig © Bruno Van De Voorde

OERNATUUR

tussen de haven en 't stad

Vervang grijsgedraaide jingle bells door opgewekt sijsjesgezang, stiletto's door stevige laarzen en etalages vol blingbling door adembenemende vergezichten met oude wilgen, houtkleurig riet en bedaarde galloways. Voor een onbetaalbaar winteraanbod moet je naar de Oude Landen, een eiland van natuurschoon op nauwelijks 7 km van de Antwerpse Meir.

Tekst: Hendrik Moeremans

De Oude Landen is een 100 hectare grote lap ongeschonden natuur die uit de hongerige Antwerpse metropool en haven wist te

blijven. Het natuurgebied is ingesloten door de woonkern van Ekeren, de hoogbouwwijken van Luchtbal en Rozemaai en de A12, die nooit helemaal zwijgt. En toch is de Oude Landen

vandaag een paradijselijk eiland van rust en groen. Daar is een heftige strijd voor geleverd in de loop van de jaren 70, toen het militair domein in handen kwam van het stadsbestuur van Antwerpen en

^ Oud-strijders Willy Ibens (links) en Guy Leys (rechts) © Hendrik Moeremans
 ^^ In den beginne was er de zeis © Guy Leys

de stad er een woonproject wilde optrekken. Omwonenden en natuurliefhebbers gingen in het verweer om hun stukje wildernis te behouden. Twee oud-strijders van toen, Guy Leys en Willy Ibens, nemen me op trot in het gebied dat hun hart tot vandaag sneller doet slaan. Guy staat samen met een team van een vijftiental vrijwilligers van Natuurpunt Antwerpen Noord in voor het beheer van het gebied, Willy is eredirecteur van Natuurpunt, maar daarnaast ook een actieve vrijwilliger bij de afdeling. Ik ontmoet hen onder de voorpoort van het 16de eeuwse kasteel van Veltwijck, een omwaterd luthof dat vandaag het districtshuis van Ekeren huist. Links achter het kasteel, waar het kasteelpark een bos wordt, start de bewegwijzerde rode wandeling.

NIEUWE NATUUR IN EEN OUD LAND

Wellicht werd het gebied al bij de eerste inpolderingen in de elfde eeuw op de stroom veroverd, een feit waaraan het de naam 'oudland' dankt. De grillig kronkelende Oudelandse beek deelt het gebied doormidden als een kartelschaar. Het westelijk deel bewaarde zijn natte poldergrond en rustieke rietkragen, het oostelijk deel deed ooit dienst al rangeerstation van de spoorwegen en werd zo'n 50 cm opgehoogd waardoor het een stuk droger is. Guy loodst ons langs meidoornbosjes en een zompig elzenbos waarin sijsjes een vrolijk fluitconcert geven.

"De grond is hier na de oorlog nooit bemest geweest en op een aantal plekken

komt kalkrijk kwelwater aan de oppervlakte. De combinatie van die twee factoren is essentieel voor wilde orchideeën. Moeraswespenorchis, rietorchis, vleeskleurige orchis, bosorchis, grote keverorchis en bijenorchis: in de lente vind je ze hier allemaal", zegt Guy. Wat verderop trekt de poldergeschiedenis alle registers open: een rietvlakte met verlandende greppels en sloten strekt zich uit. "Een eldorado voor kleine rietvogels als de kleine karekiet, bosrietzanger en rietgors", weet Willy. Ook de mysterieuze waterral voelt zich hier thuis. Antwerpen lijkt hier wel een lichtjaar van ons verwijderd. Twee fazanten vluchten vierklawens weg in het riet. Een torenvalk bidt hoog boven ons, op zoek naar een middagmaal. Een potig

Schots gallowayrund wandelt onverstoort voorbij. “11 dieren grazen jaarrond op het droge deel, 6 andere nemen tot eind december het natte deel onder handen. De galloways helpen Guy en Willy om het landschap open te houden en spontane verbos-sing van de rietvlakte tegen te gaan. De krachtige dieren weten hun plan te trekken zonder de mens. Ze doorstaan weer en wind en zetten kleine gallowaykalfjes helemaal zelfstandig op de wereld. En de galloways mogen er dan wel stoer en ruig uitzien, je hoeft er niet bang voor te zijn. “Wel vragen we om hen respectvol te behandelen, hen geen eten te geven en hen niet aan te raken”, zegt Guy nog.

OERKRACHT

Naast de galloways staat ook het gebied waarin ze grazen symbool voor de oerkracht van de natuur. “Ik ben hier nog soldaat geweest”, vertelt Willy, terwijl we via een asfaltweg het zendstation van de oude legerkazerne naderen. Hij herinnert zich de terreinen rond de kazerne als een desolate vlakte waar de tanks voorbij denderden. “Hier stond letterlijk niets”, zegt hij. Nu zorgen slangenkruid, muurpeper en zwarte toorts voor een fleurig schouwspel. Ook de wilgen, berken en appelbomen die hier nu staan hebben zich spontaan kunnen ontwikkelen. Een verbluffende demonstratie van de veerkracht van de natuur dus. Toch is voor het beheer ook heel wat mensenwerk nodig geweest.

“Ik zie ons hier nog staan met onze riek en onze zeis”, lacht Guy. “Toen konden we de klok nog aflezen op de kerktoeren van Ekeren.” Intussen zijn de boomkruinen van de Oude Landen flink gegroeid en is het beheerwerk aardig gemechaniseerd. De bloemrijke graslanden worden nog altijd twee keer per jaar gemaaid en het rietveld wordt open gehouden. De sociale tewerkstellingsploeg helpt de vrijwilligers bij het onderhoud van de wandelpaden en elk jaar komen de leerlingen van het Atheneum van Ekeren en andere scholen uit de buurt een handje toesteken in de drukke hooiperiode. Die jarenlange inzet heeft geloond: vandaag staan hier tienduizenden orchideeën van 6 verschillende soorten. “Van enkele bijna verloren relictten hebben we een robuuste populatie gemaakt”, zegt Guy met terechte trots. Daarnaast is de Oude Landen dé hotspot voor wie de nachtegaal, de troubadour onder de zangvogels, wil komen beluisteren. “Met 16 broedparen hebben we hier de grootste dichtheid van Vlaanderen”, weet Willy.

En intussen staat de tijd niet stil in de Oude Landen. Recent werd een erfpacht voor 66 jaar ondertekend met postbedrijf bpost, dat ook deels eigenaar is van het gebied. “Ook de volgende generatie zal hier kunnen genieten van een robuust stuk natuur. Een hele opluchting”, besluiten de strijders van toen.

Een oase van groen... net buiten 't stad

Wil je heerlijk uitblazen in een romantische villa? Wegdromen in de schaduw van een knoestige acacia? Fikse wandeltochten ondernemen in unieke stukken havennatuur of de Kalmthoutse Heide? Boek dan een verblijf in Villa Acacia in het centrum van Kapellen.

Villa Acacia verwijst naar de prachtige knoestige boom die de tuin domineert. Het huis heeft een rijke geschiedenis en ademt romantiek. Je kan fietsen huren om de havennatuur te gaan ontdekken. Met de trein spoor je op vijftien minuten naar hartje Antwerpen.

Meer info en reservaties:
Villa Acacia
Bevrijdingslei 3 - 2950 Kapellen
0475 61 66 68 info@villa-acacia.be
www.villa-acacia.be